

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **K.Z.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 4 sierpnia 2026 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z 9 października 2024 r., sygn. akt XVI K 1032/24

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę w przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.**

Anna Dziergawka

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Częstochowie wyrokiem nakazowym z 9 października 2026 r., sygn. akt XVI K 1032/24 uznał oskarżonego K.Z. za winnego popełnienia

zarzucanego mu czynu, którym to czynem oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 180a k.k. i wymierzył oskarżonemu 150 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda. Na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego 1 rok zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Wobec braku sprzeciwu wskazany wyrok nakazowy uprawomocnił się 7 listopada 2024 r.

Kasację od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Częstochowie wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając go w całości na korzyść K.Z. zarzucił: rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec K.Z. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo że okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia, zarzucanego mu czynu z art. 180a k.k. i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości wskazujące na to, iż zachowanie oskarżonego wypełniło jedynie znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., albowiem w dacie czynu, tj. 26 czerwca 2024 r. oskarżonego nie obowiązywała już decyzja administracyjna Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 14 grudnia 2022 r. o nr [...] o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, ponieważ została ona wydana m.in. na podstawie art. 182 § 2 k.k., w związku z orzeczoną wobec wymienionego, mocą wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie o sygn. akt XVI K 1315/21, 3-letnim zakazem prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, bieg którego - w związku z zaliczeniem na jego poczet okresu zatrzymania prawa jazdy - zakończył się w dniu 19 lutego 2024 r., w konsekwencji czego przedmiotowa decyzja nie mogła skutecznie rozszerzyć okresu obowiązywania środka karnego, jak również nie mogła stanowić o bezterminowym cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego niniejszą kasacją wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego wskazanych w kasacji. Sprawa może być rozpoznawana w trybie nakazowym, jeśli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że niniejsza sprawa nie powinna być rozpoznawana w trybie nakazowym, ponieważ okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa z art. 180a k.k., nie były oczywiste i wymagały wyjaśnienia w toku procesu. O ile bezspornym jest, że w dniu 26 czerwca 2024 r., K.Z. prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny, o tyle wymagały należytego wyjaśnienia okoliczności związane z obowiązywaniem go w tej dacie decyzji administracyjnej o cofnięciu uprawnień.

Kluczowe bowiem dla rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej w oparciu o przepis art. 180a k.k. jest ustalenie, czy w dacie czynu decyzja administracyjna miała moc obowiązującą. Występkowi określonego w art. 180a k.k. może bowiem dopuścić się tylko osoba, wobec której decyzja administracyjna zapadła i tylko w okresie, na jaki cofnięto tą decyzją uprawnienia do kierowania pojazdami (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2023 r., sygn. akt III KK 122/23, LEN nr 3586414; por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2022 r., sygn. akt I KK 54/22, LEN nr 3557719).

W niniejszej sprawie Prezydent Miasta Częstochowa - wskazaną w opisie zarzucanego oskarżonemu czynu zabronionego - decyzją z 14 grudnia 2022 r. o nr [...], działając m.in. na podstawie art. 182 § 2 k.k.w. cofnął K.Z. uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi, wynikające z prawa jazdy kategorii AM, B i B1 przy czym podstawę wydania tego rozstrzygnięcia stanowił prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z 19 maja 2022 r. o sygn. akt XVI K 1315/21, mocą którego orzeczono wobec wymienionego zakaz prowadzenia pojazdów

mechanicznych na okres 3 lat, z jednoczesnym zaliczeniem na poczet tego środka karnego okresu zatrzymania prawa jazdy od 19 lutego 2021 r. Mając na uwadze, że z danych Krajowego Rejestru Karnego nie wynika, aby w okresie, na który orzeczono zakaz, K.Z. odbywał karę pozbawienia wolności, co w myśl dyspozycji art. 43 § 2a k.k. oznaczałoby, że termin wykonania tegoż środka karnego by nie biegł, należy przyjąć, że zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych obowiązywał K.Z. do dnia 19 lutego 2024 r.

Na marginesie należy wskazać, jak słusznie zauważył Prokurator Generalny, że przedmiotowa decyzja jest wadliwa, albowiem w jej części dyspozytywnej nie podano w istocie okresu, na jaki uprawnienia K.Z. zostały cofnięte. Ograniczono się jedynie do wskazania, że cofnięcie uprawnień nastąpiło od dnia zatrzymania prawa jazdy, tj. od 19 lutego 2021 r. Wprawdzie w uzasadnieniu decyzji odnotowano, że orzeczony mocą przywołanego wyroku 3—letni środek karny należy liczyć od 19 lutego 2021 r. do 19 lutego 2024 r., jednakże przyjęcie takiej jednostki redakcyjnej skutkowało tym, że analizowana decyzja jest obarczona wadą.

W konsekwencji powyższych ustaleń stwierdzić należy, że brak stosownej decyzji administracyjnej o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi w ruchu lądowym, obowiązującej K.Z. 26 czerwca 2024 r., była niemożność uznania, że zachowaniem zrealizowanym w tej dacie oskarżony wyczerpał wszystkie ze znamion czynu zabronionego z art. 180a k.k.

Opisane uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, ponieważ w konsekwencji uznania, że K.Z. w momencie kierowania pojazdem mechanicznym po drodze publicznej nie stosował się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, został on pociągnięty do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 180a k.k., podczas gdy jego zachowanie stanowiło wykroczenie i polegało na kierowaniu pojazdem bez wymaganych uprawnień, w rozumieniu art. 94 § 1 k.w.

Z tych przyczyn procedowanie w trybie nakazowym było w niniejszej sprawie niedopuszczalne, gdyż nie została zrealizowana przesłanka dowodowa (brak wątpliwości co do okoliczności czynu oraz winy). Wydanie wyroku nakazowego

nastąpiło tym samym z naruszeniem przepisów art. 500 § 1 i § 3 k.p.k., które miało istotny wpływ na jego treść. Konsekwencją powyższego było uchylene zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, które winno nastąpić z uwzględnieniem wyrażonych powyżej zapatrywań (art. 518 w zw. z art. 422 § 3 k.p.k.).

Anna Dziergawka

Małgorzata Bednarek

Ryszard Witkowski

[WB\

[r.g.]